

# Vlast kviri najbolje

Mihail Bakunjin

1867

Država nije ništa drugo do regulirane i sistematizirane dominacije i iskorištavanja. Pokušat ćemo to pokazati ispitivanjem posljedica upravljanja masama ljudi od strane manjine, na početku inteligentne i posvećene kao u, ako hoćete, idealnoj Državi, zasnovanoj na slobodnom ugovoru.

Pretpostavimo da se upravljanje prepusti samo najboljim građanima. Na početku ovi građani su povlašteni ne po pravu, već po činjenicama. Izabrani su od ljudi zato što su najinteligentniji, najpametniji, najmudriji i najhrabriji i najposvećeniji.

(...)

Izabrani iz mase građana, koji se svi smatraju jednakima, još ne formiraju posebnu klasu, već grupu osoba povlaštenih jedino od prirode i zbog tog razloga od ljudi izdvojeni za izbore. Njihov broj je neophodno vrlo ograničen, zato što je u svim vremenima i zemljama broj ljudi obdaren kvalitetama tako vrijednim da oni automatski ulijevaju jednoglasno poštovanje nacije, kako nas iskustvo uči, vrlo mali. Zato, bojeći se pogrešnog izbora, ljudi će uvijek biti prisiljeni birati svoje vladare iz ove skupine.

Sada je društvo podijeljeno u dvije kategorije, da još ne kažemo klase, od kojih je jedna sastavljena od ogromne većine građana, dobrovoljno podčinjenih vlasti svojih izabranih vođa, a druga, sastavljena od malog broja prirodno obdarenih, kao takvih prepoznatih i prihvaćenih od mase ljudi, i od njih zaduženih da im upravljaju. Zavisni od narodnih izbora, oni su prvo izdvojeni iz mase građana jedino po svojim kvalitetama koje ih preporučuju njihovom izboru i prirodno su, najposvećeniji i najkorisniji od svih. Oni još ne pretpostavljaju za sebe bilo kakve privilegije, bilo kakva prava, osim onih izvrsnih, dok god to ljudi žele, posebnih funkcija za koje su zaduženi. Za ostalo, njihovim načinom života, uvjetima i sredstvima njihovog postojanja, oni se ne odvajaju na bilo koji način od drugih, tako da savršena jednakost nastavlja vladati među svima. Može li se ova jednakost zadugo održati? Mi tvrdimo da ne može i ništa nije lakše za dokazati.

Ništa nije opasnije za čovjekov osobni moral od navike zapovijedanja. Najbolji čovjek, najinteligentniji, bez interesa, velikodušan, čist, bit će nepogrešivo i trajno iskvaren u ovakvoj razmjeni. Dva osjećaja nerazdvojna od moći nikada nisu doživjela neuspjeh u stvaranju ovakve demoralizacije; ona su: *preziranje masa* i *precjenjivanje vlastitih zasluga*.

"Mase" kaže čovjek sebi, "prepoznajući svoju nesposobnost da same upravljaju, izabrale su mene za svog vođu. Tim činom one su javno proglasile svoju inferiornost i moju superiornost. Među ovom gomilom ljudi, teško prepoznajući nekoga jednakog meni, ja sam bez njih sposoban za upravljanje društvenim problemima. Ljudi me trebaju; ne mogu bez moje usluge, dok se ja, naprotiv, mogu sam dobro snaći; oni, mi zato, moraju biti poslušni zbog svoje sigurnosti, i pokroviteljski im služeći, ja im činim uslugu."

Nema li nečeg u svemu ovome što tjera čovjeka da izgubi svoju glavu i svoje srce također, i da postane lud od ponosa? Tako je to, moć i navika zapovijedanja postaju čak i za najinteligentnije i najmoralnije ljude, izvor zabludjelosti, intelektualne i moralne.

Anarhistička biblioteka  
Anti-Copyright



Mihail Bakunjin  
Vlast kvari najbolje  
1867

Izvor: masa-hr.org Tekst na engleskom:  
[http://dwardmac.pitzer.edu/Anarchist\\_Archives/bakunin/bakuninpower.html](http://dwardmac.pitzer.edu/Anarchist_Archives/bakunin/bakuninpower.html)

[anarhisticka-biblioteka.net](http://anarhisticka-biblioteka.net)